

Op Stapel 2022-18

21 november 2022

In de rubriek Op Stapel geven de collega's van de afdeling Beleid en Belangenbehartiging kort toelichting bij ontwerpregelgeving die eerstdaags wordt behandeld in het Vlaams Parlement (decreten) of door de Vlaamse Regering wordt goedgekeurd (besluiten).

De toelichting geeft de stand van zaken weer bij het afsluiten van de onderhandelingen in Sectorcomité X. Definitief uitsluitel kan uiteraard alleen de tekst geven die in het Belgisch Staatsblad wordt gepubliceerd.

Voor bijkomende inlichtingen kunt u terecht bij:

GO! onderwijs van de Vlaamse Gemeenschap
Afdeling Beleid en Belangenbehartiging
Team Beleidsthema's en Onderhandelingen
Jan Fransen (wat de toelichting betreft)
jan.fransen@g-o.be

Geert Spiessens (wat het standpunt van het GO! betreft)
geert.spiessens@g-o.be

Had u graag zelf de tekst van het ontwerpdecreet of -besluit nagelezen?
Laat het weten aan:

Wim Versporten
wim.versporten@g-o.be

U kunt bij hem ook terecht met uw commentaar, opmerkingen, bedenkingen en suggesties.

In deze aflevering:

Ontwerp van decreet over leersteun

Ontwerp van decreet over leersteun

Het ontwerpdecreet heeft als doelstelling dat elke leerling in Vlaanderen de juiste ondersteuning krijgt. Het mikt op onderwijskwaliteit, maximale leerwinst en een optimale ontwikkeling voor alle leerlingen, met een model dat doenbaar en haalbaar blijft voor de schoolteams en alle andere betrokkenen. Mensen, middelen en expertise worden daarbij geconcentreerd in nieuwe leersteuncentra.

1. Opdracht van de leersteuncentra

Leersteun is volgens het ontwerpdecreet ondersteuning die de maximale ontplooiing, de leerwinst, het welbevinden, de zelfredzaamheid en de volwaardige participatie bevordert van leerlingen met specifieke onderwijsbehoeften in het gewoon basis- en secundair onderwijs die beschikken over een GC-verslag, IAC-verslag of OV4-verslag. Het gaat ook om ondersteuning die de competenties versterkt van leerkrachten en schoolteams in scholen voor gewoon basis- en secundair onderwijs in het begeleiden van leerlingen met specifieke onderwijsbehoeften en het creëren van een inclusieve klaspraktijk en schoolcultuur. De ondersteuning wordt **leerlinggericht, leerkrachtgericht of teamgericht** ingezet.

Een leersteuncentrum heeft daarbij de opdracht om scholen voor gewoon basis- en secundair onderwijs **leersteun te bieden op basis van de ondersteuningsbehoeften** van de leerling, de leerkracht en het schoolteam **met een maximaal effect op de klasvloer**. De leersteun die in scholen voor gewoon onderwijs geboden wordt, is van toepassing op de fase van uitbreiding van zorg en de ondersteuning van een individueel aangepast curriculum binnen het zorgcontinuüm.

Elk leersteuncentrum beschikt over zowel **onderwijskundige expertise, handicap-specifieke expertise, inclusie-expertise als expertise op het vlak van coaching**. Elk leersteuncentrum, met uitzondering van een specifiek leersteuncentrum type 4, 6 of 7, biedt leersteun voor alle types. Voor leersteun voor type 4, 6 of 7 kan dit via een structurele samenwerking met een ander leersteuncentrum.

Het leersteuncentrum beschikt over een **multidisciplinair team van leerondersteuners** waarin onderwijskundige, paramedische, sociale, psychologische en orthopedagogische expertises vertegenwoordigd zijn. Het leersteuncentrum borgt en ontwikkelt de expertise die nodig is om leersteun te bieden en zet continu in op professionalisering van het team en betreft daarbij relevante partners.

2. Werking van de leersteuncentra

Het leersteuncentrum ontwikkelt een **visie en beleid over leersteun** en communiceert daarover. Het bestuur van het leersteuncentrum voert ook een **personeelsbeleid** en zet in op continue kwaliteitsontwikkeling en bewaking. Het leersteuncentrum bepaalt via **de leersteunraad** op welke wijze aanvragen tot leersteun worden gesteld, op welke wijze de aanvragen worden opgenomen, en op welke wijze leersteun kan worden geboden in de scholen voor gewoon onderwijs. Het leersteuncentrum organiseert **een informatiepunt** voor ouders, leerlingen en scholen waar ze op een laagdrempelige manier informatie over leersteun kunnen verkrijgen. Een leersteuncentrum voorziet ook in een **klachtenprocedure** over klachten rond leersteun. Een leersteuncentrum bouwt tenslotte **samenwerkingsrelaties** uit voor het voorzien van leersteun, alsook voor expertiseontwikkeling en expertisedeling.

De school voor gewoon onderwijs maakt praktische afspraken met het leersteuncentrum. De school en het leersteuncentrum communiceren onderling over de leersteun die gevraagd en geboden wordt. De school **communiceert minimaal via het schoolreglement** aan de ouders over leersteun voor leerlingen met een GC-verslag, IAC-verslag of OV4-verslag en over het leersteuncentrum waarbij het is aangesloten. De school **informeert haar CLB, haar pedagogische begeleidingsdienst en andere relevante partners** waarmee ze samenwerkt over het leersteuncentrum waar de school mee samenwerkt. De school heeft de regie over het totale leerproces van een leerling. Ze is verantwoordelijk voor de coördinatie van en de afstemming met de partners die betrokken zijn of aanvullende vormen van ondersteuning die aan de leerling in de school worden geboden in functie van een kwaliteitsvol traject voor de leerling.

3. De organisatie van de leersteuncentra

Er kunnen op het grondgebied van het Vlaamse Gewest en het Brussels hoofdstedelijk gewest **maximaal 47 leersteuncentra** opgericht worden, **met uitzondering van specifieke leersteuncentra voor type 4, 6 of 7**, waarvan 23 met een privaatrechtelijke rechtspersoon als bestuur, 12 met een scholengroep van het gemeenschapsonderwijs als bestuur, en 12 met een andere publiekrechtelijke rechtspersoon dan het gemeenschapsonderwijs als bestuur. **Naast de 47 leersteuncentra kunnen er specifieke leersteuncentra type 4, 6 of 7 worden opgericht die structureel samenwerken met de leersteuncentra voor de organisatie van leersteun type 4, type 6 of type 7.** Een bestuur kan alleen een specifiek leersteuncentrum type 4, 6 of 7 oprichten als het beschikt over een school voor buitengewoon onderwijs waarbinnen het specifiek leersteuncentrum type 4, 6 of 7 zal worden opgericht.

De Vlaamse Regering bepaalt in het schooljaar 2022-2023 in overleg met het gemeenschapsonderwijs en de representatieve verenigingen van inrichtende machten waar de 47 leersteuncentra en de specifieke leersteuncentra type 4, 6 of 7 worden opgericht en welke besturen een leersteuncentrum zullen oprichten.

Het bestuur van het leersteuncentrum richt een **leersteunraad** op voor het leersteuncentrum. Elke school voor gewoon onderwijs die bij het leersteuncentrum is aangesloten, is vertegenwoordigd in de leersteunraad. De leersteunraad volgt het beleid over leersteun van het leersteuncentrum op en heeft een adviserende bevoegdheid.

Waar een leersteuncentrum van het GO! en een leersteuncentrum van het officieel gesubsidieerd onderwijs in meerdere dezelfde gemeenten actief zijn, werken beide leersteuncentra verplicht samen.

4. Erkennings-, subsidiërings- en financieringsvoorwaarden

Een voorlopige erkenning of erkenning van een leersteuncentrum is de toekenning van de bevoegdheid aan het bestuur van het leersteuncentrum om leersteun te bieden. Het ontwerpdecreet legt de voorwaarden vast op basis waarvan een leersteuncentrum wordt erkend.

In het schooljaar 2023-2024 onderzoekt de onderwijsinspectie, via een doorlichting ter plaatse, of het leersteuncentrum voldoet aan de decretaal vastgelegde voorwaarden voor een erkenning. Na de doorlichting bezorgt de onderwijsinspectie een rapport met een advies aan de Vlaamse Regering. De Vlaamse Regering beslist uiterlijk op 30 november 2024 over de erkenning.

Het decreet legt verschillende voorwaarden vast voor de personeelsleden opdat het bestuur een salaris voor die personeelsleden kan verkrijgen. De salarissen worden door de bevoegde diensten van de Vlaamse Regering rechtstreeks en maandelijks aan de betrokken personeelsleden uitbetaald.

5. Werkingsbudget

Er wordt jaarlijks werkingsbudget toegekend aan de besturen van de leersteuncentra voor de werking en de uitrusting van het leersteuncentrum. Het ontwerpdecreet legt vast waarop het werkingsbudget voor het leersteuncentrum is gebaseerd en de wijze waarop het werkingsbudget wordt berekend.

6. Terugvorderingen, inhoudingen en sancties

Elke ten onrechte uitbetaalde financiering of subsidiëring wordt teruggevorderd van het bestuur van het leersteuncentrum. Een ten onrechte uitbetaald salaris of salarisgedeelte wordt evenwel teruggevorderd van het betrokken personeelslid als het bestuur niet verantwoordelijk is voor dat ten onrechte uitbetaalde salaris. De ten onrechte uitbetaalde financiering of subsidiëring aan of voor rekening van het bestuur kan ook worden teruggevorderd door inhouding op het nog uit te betalen werkingsbudget.

7. Gebruik en verwerking van persoonsgegevens

Het ontwerpdecreet legt ook de voorwaarden vast voor de terbeschikkingstelling door de school die leersteun aanvraagt van de gegevens van leerlingen aan het leersteuncentrum.

8. Omkadering

Het ontwerpdecreet legt de omkadering vast:

- voor leersteun voor leerlingen met een IAC-verslag type 2, 4, 6 of 7 of OV4-verslag type 4, 6 of 7
- voor leersteun voor leerlingen met een GC-verslag type 2, 4, 6 of 7
- bijkomende omkadering op basis van leerlingen met een IAC-verslag, OV4-verslag of GC-verslag type 2, 4, 6 en 7 in het gewoon secundair onderwijs
- omkadering voor leersteun voor leerlingen met een IAC-verslag, OV4-verslag of GC-verslag type basisaanbod, 3 of 9
- aanwending van de omkadering voor leersteun
- omkadering voor secundaire processen (directie, coördinatie en administratie in de leersteuncentra).

9. Opvolging en monitoring

Het ministerie voor Onderwijs en Vorming monitort de implementatie van dit decreet. De monitoring omvat minstens de evolutie van het aantal leerlingen over de verschillende types en opleidingsvormen, de leerlingenbewegingen en schoolloopbaantrajecten over de verschillende types en opleidingsvormen alsook de effecten op de tewerkstelling van de personeelsleden in de leersteuncentra.

Tegen uiterlijk december 2024 gebeurt er een onderzoek naar de doelmatige schaalgrootte van de leersteuncentra, de planlast en de werkdruk van de leerondersteuners, de mate waarin de leerondersteuners leersteun kunnen blijven bieden en de objectivering van de toeleiding naar leersteun.

Een onafhankelijke commissie van experts, academici, onderwijsprofessionals en ervaringsdeskundigen wordt opgericht met de opdracht een advies te formuleren over een evolutie naar inclusief onderwijs en de rol van gewoon en buitengewoon onderwijs. Die onafhankelijke commissie wordt opgericht vanaf 1 september 2023 en legt de resultaten van haar werk neer uiterlijk 30 juni 2024.

HET STANDPUNT VAN HET GO!

Het GO! verwelkomt:

- De evolutie van de huidige ondersteuningsnetwerken naar zelfstandige en onafhankelijke leersteuncentra die leersteun voor alle types aanleveren en zodoende een vast aanspreekpunt worden voor scholen en ouders.
- Het optimaliseren van het verdelen van de beschikbare middelen: het GO! beschouwt het verdelingsmechanisme, waarbij er meer gewicht wordt gegeven aan het aantal geïdentificeerde leerlingen met ondersteuningsnoden door te kiezen voor een 60/40-verdelingsmechanisme in plaats van het huidige 70/30-verdelingsmechanisme, als een stap in de goede richting naar een 0/100 verdeling. Voor het GO! is dit nieuwe verdelingsmechanisme dan ook geen eindpunt.
- Passende arbeidsvoorwaarden voor ondersteuners: het ambt van leerondersteuner is voorbehouden voor leersteuncentra en personeelsleden krijgen een duidelijk statuut. Het personeel wordt aangesteld en benoemd bij het bestuur van het leersteuncentrum. De kerntaak van de leerondersteuner is helder omschreven. Het nieuwe ambt voorziet daarom in continuïteit en biedt kansen tot verdere concretisering van opgebouwde deskundigheid.
- Een afwijking op het doorlopen van een HGD-traject voor de opmaak van een GC-verslag: uitzonderlijk kan hiervan afgeweken worden als het door het CLB al doorlopen traject met de school, ouders en leerling voldoende informatie biedt.
- Het faciliteren van de overstap van het buitengewoon naar het gewoon onderwijs: leerlingen uit het buitengewoon onderwijs krijgen de mogelijkheid om tijdens gedurende 2 jaar les te volgen in het gewoon onderwijs. Het is positief dat zij zich vervolgens een onverkort recht hebben op inschrijving in de school voor gewoon onderwijs.
- De huidige budgettaire incentives: het budget dat beschikbaar is voor het huidige ondersteuningsmodel, wordt behouden en ingezet voor het nieuwe leersteunmodel. Een aanzet van 4,3 miljoen euro wordt toegevoegd om te kunnen voorzien in directie, coördinatie, administratie en aanvangsbegeleiding in de op te richten leersteuncentra. In de schooljaren 2023-2024 en 2024-2025 wordt telkens 5 miljoen euro bijkomend werkingsbudget toegekend ter ondersteuning van het nieuwe leersteunmodel om een goede opstart te faciliteren en een kwaliteitsvolle werkomgeving te creëren.
- Het waarborgen van multidisciplinariteit in functie van nood aan expertise: de mogelijkheid voor het leersteuncentrum om flexibel in te grijpen als er zich bepaalde noden voordoen op vlak van expertise.

- De intentie dat de overheid bijkomend zal inzetten op het versterken van de brede basiszorg en verhoogde zorg in de scholen. Het GO! verwacht dan ook een snelle uitvoering van deze bepaling.
- De garantie op kwaliteitsvolle leerlingenbegeleiding.

Het GO! betreft wel:

- Het ontbreken van een financiële buffer waardoor de flexibele aanwending ook moet ingezet worden voor nieuw ingeschreven leerlingen met een IAC-verslag of OV4-verslag type 2, 4, 6 of 7 tussen de 2 teldata (1 okt. en 1 febr. van het lopende schooljaar).
- De gesloten enveloppe voor de brede types.
- Het niet langer aanhouden in het voorontwerp van decreet van de eerder voorziene niveau-overschrijdende toekenning van middelen, dewelke tot doel had te komen tot een meer evenredige verdeling van de middelen over de onderwijsniveaus binnen de leersteuncentra. Het terugvallen op de huidige manier van niveau gebonden financiering leidt tot een versnippering van middelen en een ongelijke behandeling van leerlingen, zoals opgemerkt door de commissie Struyf (2019).
- Het ontbreken van een overtuigende onderbouwing voor de verplichte samenwerking tussen een leersteuncentrum van het gemeenschapsonderwijs en een leersteuncentrum van het officieel gesubsidieerd onderwijs wanneer die in meerdere dezelfde gemeenten actief zijn. Hierdoor blijft de vraag waarom deze verplichting aan de kant van het officieel onderwijs dient te bestaan.